

Kostyál László

Marcelle Vallon-Basilides jubileumi tárlata a Balatoni Múzeumban

Az idén ősszel Nagykanizsa (*Kotnyek István*) és Zalaegerszeg (*Szényi Zoltán*) után Keszthely is egy, a hetedik x-et betöltő művészt köszöntött jubileumi tárlatának megrendezésével. A Balatoni Múzeumban szeptember 22-én nyílt meg az 1999 óta Cserszegtomajon élő, francia – Svájcból származó *Marcelle Vallon-Basilides* nyolcvan akvarellt, emellett néhány korai, festett kerámiátalat felvonultató retrospektív kiállítása. A művész nő ugyanis 1957-ben festő-keramikus szakon diplomázott szülőhazájában. Akvarellfestéssel 1995-ben kezdett foglalkozni, s miután férjével, Basilides Bálint festőművésszel a svájci Neuchatelből hazánkba, a Balaton közelébe költözött, érdeklődése tovább mélyült. Nem csupán műveli, de oktatja is a technikát, tagja a Mednyánszky-társaságnak, s rendszeresen szerepel egyéni, páros és csoportos kiállításokon is.

MarcelleVallon-Basilides rendkívül sokoldalú művész, aki jól ismeri és ki is használja az akvarell-technika által kínált vizuális hatásokat. A vízfestés igényes műfaj, gyors és biztos kezű munkát igényel, amelynek során a színek felvitelét követően nincs már mód a javításra, mint az olaj- vagy a pasztellképek esetében. A vízzel hígított, egymásba folyó pigmentek bizonyos mértékig önállóan is dolgoznak, és izgalmas felület-faktúrákat hoznak létre. Az akvarellista sajátos logikával gondolkodik: a legvilágosabb színekkel kezdi a munkát (lévén az alap általában fehér), és a legsötétebbekkel fejezi be azt. A lazúrosan áttetsző festéknek köszönhetően könnyed, csillogó, spontán hatást érhet el, ami különös hangulatot biztosít művének. A technika különösen is elősegíti a vibráló fény-, illetve – a finom átmenetek, elmosódott kontúrok révén – az atmoszferikus hatások érzékeltetését.

Mindezek az általános jellemzők jól leolvashatók a kiállító művésznő alkotásairól is, bár a különböző egységekre, „világokra” osztott anyag nem minden részéről egyforma módon. A csoportosítás alapvetően tematikus. A „Kezdetek” címet viselő első egység ebből kicsit kilóg, hiszen a többitől eltérően kronologikus elven alapul. A többi csoport címe: *Fák világa, Vízi világ, Természet világa, Az élet kezdete, Városi világ, Fantáziavilág, Folyóvilág, Szimbólumok világa, Homo Sapiens világa, Világűr.*

A sor kakukktojását képező első csoport a művész akvarellés pályafutásának korai, tematikájukat tekintve eltérő próbálkozásait foglalja magába, nagyjából a kilencvenes évek második feléből. Hozzá kell mindjárt tenni, pontosabban előrebocsátani: a festmények címe, illetve készítésének ideje nem – máshol még ennyire sem – lényeges alkotójuk számára (bár az évszám a művek szignójához kapcsolódóan feltüntetésre kerül). Az etikett-cédulákon a címek helyett csupán egy-egy római szám szerepel, egytől nyolcvanig. Mégis, a csoportokba sorolás a vizuális élmény mellett bizonyos verbális tájékozódási lehetőséget is nyújt.

A fenti, szigorúan tematikus elkülönítésen alapuló csoportosítás mellett a festésmód különbözőségei alapján egy másik besorolás is elképzelhető, mivel ebből a szempontból a fák, a természet, a vizek, a folyók világa közel áll egymáshoz. Egy ilyen logikájú megközelítéssel élve a természeti képek, a városi képek és a különböző irányú vizuális képzeteket összefoglaló fantáziaképek különíthetők el. Az első csoport az, amely – jellegénél fogva – a legteljesebben használja ki az akvarelltechnika sajátos lehetőségeit, hiszen az atmoszferikus hatások, a párák-ködös levegő által keltett fénytörések és a kontúrok feloldódása, a tömegek összeolvadása, a tűző napfény által gerjesztett optikai hatások, a hullámozó víz vibrálása és fényjátékai leginkább a természetben fordulnak elő. Mindezek érzékeltetéséhez MarcelleVallon-Basilides meglehetősen széles technikai repertoárt vonultat fel. A szemlélő akaratlanul is megborzong a sűrű hajnali köd hűvösségéből előbukkanó, kecsesen izgalmas, hajladozó formákkal, máskor csupán súlyos tömegű foltokkal megjelenített fák között, vagy behúzza a nyakát a földet éppen elérő, sötétben súlyos viharfelhő láttán. Olykor csak néhány alig felismerhető formát hordozó, egymásba folyó, mégis érzékletes folt hordozza az empirikus valóság reminiscenciáit, mégis meggyőzőnek érezzük a látvány felidézését. A folyók világát elsősorban hullámozó vonalak és formák jelenítik meg, melyek ugyanúgy utalhatnak a víz mozgására, mint a benne úszkáló, az átlagemberek többsége számára kevésbé ismert egyszerű organizmusokra. Máskor az alkotó fantáziáját a vízínövények indítják el, melyek néha magányosan nőnek ki a körülöttük fodrozódó víztükörből, míg néha dúsan burjánozva sötét televényt képeznek.

A városi képeket a szinte mindig kockaszerű tömbökként megjelenő épületek, valamint az emberek uralják. A művész számára a városi környezetet a sokemeletes lakóházak határozzák meg, melyek térbeli geometriája konstruktív jellegű struktúrává áll össze. Úgy tűnik, olykor maga is elidegenedettnek érzi ezt a közeget, amit e házak, illetve a városok lakói révén érzékeltet. Valami – nehezen megfogható – hiányzik a homo sapiens

„világából”. Valami olyan, ami a természeti képeken jelen van. Talán nem más ez, mint a tájképekről leolvasható, harsogó életigenlés. A városi képeket hűvösebbnek, távolságot tartóbbnak érezzük, a természeti közeg érzékelhetően közelebb áll a (hangsúlyozzuk ki: Cserszegtomajon lakó) művészhez.

A fantáziaképek között található fikatív szimbólumok, kvázi kulturális lenyomatok, titokzatosan elvont képi jelek, külön „világot” képező, izgalmas kompozícióba foglalt kozmikus káprázatok, távoli galaxisok megjelenítései, olykor pedig kitalált, akár szellem-lények sejtelmes hajladozásai. Valóban a fantázia játékaik ezek, amelyek hol sosemvolt, szürreális lényeket teremtenek a papírra, hol pedig elvont, rejtélyes utalásokat hordozó jelekkel operálnak, vagy éppen a végtelen, űrbéli távolságok felé nyújtanak kitekintést.

MarcelleVallon-Basilides akvarellképeinek világa, mint láttuk, meglehetősen széles spektrumot ölel fel. Egyaránt megtalálható benne a látott valóság látványhú visszatükrözése és elvontan leegyszerűsített, ugyanakkor érzékletesleképezése, a geometrikus és az absztrakt szürrealista törekvések hatásait felhasználó komponálás, valamint a szabadon szárnyaló vizuális fantázia kibontakozása is. Mindegyik vonulattal az akvarelltechnika más-más jellegzetességét helyezi előtérbe az alkotó, s csak az összegzéskor döbbenünk rá repertoárjának változatosságára. A jubileumi kiállítás retrospektív jellegét hangsúlyozza a családtagok – a férj, a két leány és a két unoka – egy-egy munkájának, valamint a kezdeteket, az eredeti végzettséget reprezentáló festett kerámiáknak bemutatása. Általuk valóban teljesnek érezzük a képet. Ugyanakkor ez a mostani teljesség-érzet csak átmeneti állapot, hiszen remélhetőleg a változatos képi világ a későbbiekben még sokáig fog tovább gazdagodni. Úgy legyen.

MarcelleVallon-Basilides: Cím nélkül

